

1.) MÜLK TOPRAK:

- Şahsa ait topraktır. İkiye ayrılır:

❖ **Öşriye Toprak:** Müslüman'a ait mülktür. Bu topraklardan **öşür** vergisi alınır.

- Tarım ürün vergisidir.
- Ürün üzerinden 1/10 u ve peşin olarak alınır
- Bölgeden bölgeye miktar ve ürün değişir

❖ **Haraciye Toprak:** Gayrimüslime ait olan mülktür. Bu topraklardan **haraç** vergisi alınır.

- Tarım ürün vergisidir.
- Ürünün 1/5 ya da 1/20 si ve peşin olarak alınır.
- Bölgeden bölgeye miktar ve ürün değişir

- ☛ Orman, tuzla, maden, otlak (mera) arazileri devlete aittir. Şahsa ait olamaz. Bağ, bahçe, tarla ve ev mülk toprak olabilir.

2.) MİRİ TOPRAK:

(Selçukludaki adı Has ve İhta Toprağıdır)

Devlete ait topraklardır. Toprağı işleme hakkı köylüye aittir. Köylü toprağı işleme hakkını miras olarak bırakabilir. Ama köylü toprağı alıp satamaz yani toprağın mülkiyetiyle ilgili değişiklik yapamaz. Toprağın geliri devletin belirlediğı hizmet ve görevlerde kullanılır.

Uyarı: Toprağını üç yıl üst üste ekmeyen çiftçiden **çiftbozan vergisi** alınır, ayrıca toprakta elinden alınır. Bu uygulama ile toprağın denetimi ve üretimin devamı sağlanır.

- Miri topraklar:

❖ **Ocaklık:** Geliri kale muhafızları ve tersane giderlerine ayrılır

❖ **Paşmaklık:** Geliri sultan hanım ve kızlarına ayrılır

❖ **Yurtluk:** Geliri sınır komutanlarına ve akıncılara ayrılır

❖ **Mukataa:** Geliri doğrudan hazineye aktarılan topraktır

❖ **Malikane:** Geliri üstün hizmet gösterenlere ayrılır

❖ **Dirlik:** Maaş karşılığı devlet adamı ve komutanlara verilen topraktır. Dirlik gelirine göre ayrılır, mevkie göre dağıtılır. Dirlik Toprağı üçe ayrılır:

a) **Has Toprak:** Geliri 100.000 akçeden fazla olan topraktır. Yüksek derece devlet görevlilerine maaş karşılığı ayrılan topraktır (sadrazam, beylerbeyi...)

b) **Zeamet Toprak:** Geliri 100.000-20.000 akçe arasında olan topraktır. Orta derece devlet görevlilerine maaş karşılığı ayrılan topraktır (kadı...).

c) **Tımar Toprakları:** Geliri 20.000-3.000 akçe arasında olan topraktır. Düşük derece görevlilere maaş karşılığı ayrılan topraktır. Tımar toprakta gelirin fazlasıyla asker yetiştirilir. (Yetiştirilen bir askere Cebelü denir). Tımarın faydaları:

- Hazinesinin gelirleri artar,
- Masrafsız ordu yetişir,
- Taşrada asayiş sağlanır,
- Sultan otoritesi, tımar sahibi tarafından en ücra köşeye kadar taşınır,
- Tarım üretiminde süreklilik sağlanır,
- Ülke bayındır hale getirilir,
- Göçebelerin yerleşik yaşama geçmesi sağlanır.

!!!! Tımar sahibi kesinlikle yargılama işine karışamaz.

3.) VAKIF TOPRAK:

❖ Halkın ihtiyaçları için ayrılan topraktır. Sosyal devlet anlayışını gösterir.

- Sağlık İhtiyaçları; Bimarhane, Şifahane, Darüşşifa...
- Dini ihtiyaçlar; Cami, Mescit, Tekke, Zaviye, Külliye, Medrese, Türbe...
- Eğitim ihtiyaı; Külliye, Medrese, Kütüphane...
- Temizlik İhtiyaçları; Hamam, eşme, Şadırvan, Sebil...
- Ticari İhtiyaçlar; Kervansaray, Han, Bedesten, Yol, Köprü...
- Sosyal ihtiyaçlar; İmarethane (Aşevi)

NOT: Külliye , caminin etrafında yayılan yapılar topluluğudur.

OSMANLI'DA HUKUK SİSTEMİ

- Türk İslam devletlerinde iki tür hukuk vardır. Bunları Örfi ve Şerri Hukuktur.

1.) Örfi Hukuk: Gelenek, görenek, örf ve adetlerden meydana gelir. İslam öncesi Türk kültürünün devamıdır. Son söz sultanındır (Kanunname, Berat, Ferman) Örfi hukukun başı sultandır. İdari ve askeri yönetim örfi hukukla belirlenir.

2.) Şerri Hukuk: Kaynağı Kuran-ı Kerim'dir. Uygulayıcısı Şeyhülislam, (Fetva yayımlar) İlmiye sınıfının başıdır).Hukuk, eğitim ve aile hukuku şerri hukukla belirlenir.